

Forflag en saa overordentlig Betydning, som jeg troer, at adskillige andre Medlemmer tilkøge det, nemlig naar det erindres, at vi forhaabentlig om ikke lang Tid ville komme til at undergive Skolevæsenet en mere omfattende Behandling, saa at det kun er provisorisk, hvad der nu bestemmes. Hvis der altsaa skulde blive Tale om enten at faae Loven ud med Skolecommissionen, eller slet ikke at faae den ud, saa er det en Selvfølge, at jeg vælger det første Alternativ, men jeg troer ikke, at dette foreligger idag. — Jeg skal tillade mig at slutte med at gjøre opmærksom paa den mærkelige Kjendsgjerning, at hver Gang der ved Forhandlingen af nogetsomhelst Anliggende her i Salen paa nogenomhelst Maade kan være den mindste Anledning til at fremføre Ønsker, Bøjninger, Bønner, Vink, Forlangender, vedkommende Skolevæsenet, stæer det, og det med en saadan Varme og Interesse fra forskjellige Sider og Synspunkter, at der deri ligger det allerstørste Vidnesbyrd om, hvilken Interesse der i selve Folket næres for dette Anliggende, og hvilke alvorlige Ønsker der næres om flere Reforme deri. Hvis den ærebe Underviisningsminister havde været tilstede, vilde jeg have henledet hans Opmærksomhed paa denne Kjendsgjerning.

Indenrigsministeren: Jeg haaber, at det ærebe Medlem fra Thisted Amt, der nu fatte sig, ikke tvivler om, at min Interesse for Skolevæsenet er ligesaa stor som hans og Fleertallets her i Salen, men jeg troer rigtignok, at det er en noget ubillig Forbring til Indenrigsministeren, at han skal laane Haand til at gennemføre Reforme paa Skolevæsenets Gebet. — Overfor det ærebe Medlem, hvis Stemme jeg er vis paa at faae paa Lovens sidste Trin, idet han sagde, at han ikke vilde gjøre dens Skæbne afhængig af, om Forflaget under Nr. 4 vedtages eller ikke, kan jeg udtale, at jeg ogsaa paa et andet Punkt kan være enig med ham, nemlig naar han yttrede, at han erkjendte det for rigtigt, at Staten førte Tilshyn med Skolevæsenet gennem Statsembedsmænd, men at man kun ikke skulde berøve Kommunen Ret til ogsaa at føre et Tilshyn dermed. Dersom man var gaaet den Vej,

som det ærebe Medlem synes at ønske, dersom Udvalget og Thinget vilde have fulgt ham, maatte man i det Væsentlige have vedtaget, hvad der findes i det oprindelige Lovudkast, i alt Fald kun med en i mine Tanker overflødig Bemærkning om, at ogsaa Sogneforstanderskabet selv for sit Vedkommende kan føre Tilshyn med Skolen. En saadan Endring skulde jeg aldrig have modfat mig, men hvad jeg hævder, har hævdet og vil hævde, er, at saalænge der ikke har fundet andre Forandringer Sted med Hensyn til Ordningen af Skolevæsenet, skal Statens Tilshyn med Skolen være effectivt, og det erkjender jeg ikke, det vil blive, dersom de ærebe Medlemmers Forflag under Nr. 4 vedtages. Det er mig endog gaadefuldt, paa hvilken Maade Statsembedsmanden, Sognepræsten, skulde kunne føre selv denne ringe Grad af Tilshyn med Skolevæsenet, dersom dette Endringsforflag vedtages. Loven vil da indeholde en Bestemmelse om, at Sognepræsten fremdeles deeltager med Sogneraadet i Tilshynet med Skolevæsenet, men han har hidtil selvstændig ført Tilshyn med Skolevæsenet, uden at dette har forhindret, at Sogneforstanderskabet har gjort det Samme. Nu henvises han derimod til at føre Tilshyn med Skoleunderviisningen i Forening med Skoleraadet, men han har ikke den fjerneste Indflydelse paa at faae dette samlet eller paa at kunne bestemme, at en Undersøgelse skal finde Sted; han vil være fuldkommen magtesløs overfor den Control, man paalægger ham. Jeg maa gjentage, at Lovudkastet i den Form, hvori det nu foreligger, ikke er mit oprindelige Forflag, men det af dette Thing ved anden Behandling, efter Overenskomst mellem Udvalget og mig vedtagne. Det har været mig om at gjøre at hævde Statens Tilshyn, fordi jeg har anseet det ikke alene for at være nødvendigt, men ogsaa at være min Pligt, men det har ingenlunde været min Mening at ville formindste det kommunale Tilshyns Betydning, og det troer jeg heller ikke vil blive en Følge af, at man vedtager Lovforslaget i den Form, hvori det nu foreligger. Jeg antager, at de Medlemmer af Skolecommissionen, som Sogneforstanderskabet sætter ind, og af hvilken det ene endog kan vælges udenfor selve Sogneforstanderskabet